

4. Геральдика Heraldry

79. **Барладянд-Бирладник В.** Наукові варіації про Тризуб // Кафедра. – Л.; Торонто; Балтімор, 1988. – Вип. 8. – С. 146–148.
80. **Белецкий С.В.** К атрибуции княжеского знака на граффити № 75 из Софии Киевской // Археология. – 1997. – № 3. – С. 141–145. – Библиогр. в подстроч. примеч.
81. **Битинський М.** Герб – святий Архістратиг Михаїл Київський // Віра й культура (Вінніпег). – 1956. – № 12; 1957. – № 1; № 7; № 10–11; № 12.
82. **Білодід О.** Загадка Петра Могили // Київ. старовина. – 1993. – № 3. – С. 56–65: іл., портр., герб.
83. **Білокінь С.** Герб міста Києва // Пам'ятки України. – 1990. – № 3. – С. 16–17.
84. **Болсуновский К.В.** Родовой знак Рюриковичей, Великих князей Киевских: Геральд. исслед., предназн. к чтению на 14 археол. съезде в г. Чернигове. – К.: Тип. Кульженко, 1908. – 6 с.: ил.
85. **Братко-Кутинський О.А.** Нащадки святої трійці. Генеза укр. держ. символіки. – К.: Міжнар. т-во “Білий птах”, 1992. – 85 с.
86. **Герб Івана Мазепи:** [Л.] // Київ. старовина. – 1993. – № 6. – С. 2 обкл.
87. **Герб** как исторический источник // Крат. сообщ. Ин-та истории материал. культуры. – 1947. – Вып. 17. – С. 49–50.
88. **Гломозда К., Яневський Д.** Гербові відзнаки та прапорові барви України // Укр. іст. журн. – 1990. – № 4. – С. 43–54; № 5. – С. 45–64.
89. **Гломозда К.** До історії київських гербів // Знак. – 1993. – Ч. 2.
90. **Гломозда К.Е., Яневский Д.Г.** Украинская нац.-гос. символика: Особенности ист. традиции // Филос. и социол. мысль. – 1990. – № 1. – С. 96–107; № 2. – С. 110–118; № 3. – С. 5–6, 43–46.
91. **Голубев С.** Описание и истолкование дворянских гербов южнорусских фамилий в произведениях духовных писателей ХУП века // Тр. Киев. духовн. акад. – 1872. – № 10. – С. 295–382; № 11. – С. 365–369. – Теж. – К., 1872. – 38 с.
92. **Гречило А.** Герб Києва (кінець ХУ – 80-ті роки ХУІІІ ст.) // Пам'ятки України: Історія та культура. – 1997. – № 3. – С. 86, 87, 127.
93. **Гречило А.** До питання про герб Києва в кінці ХУ – кінці ХУІІІ ст. // Матеріали засідань іст. та археогр. коміс. НТШ в Україні. – 1999. – Вип. 2. – С. 93–98.
94. **Гречило А.** Земельна геральдика України ХУІІ – початку ХХ ст.: [Про геральдику від «Козака з мушкетом» до сучас. гербів] // Пам'ятки України. – 1996. – № 2. – С. 42–45.
95. **Гречило А.** Магдебурзьке право та питання герба міста Києва (кінець ХУ – 80-ті роки ХУІІІ ст.) // Самоврядування в Києві: Історія та сучасність. – К., 2000. – С. 147–157.
96. **Гречило А.** Українська міська геральдика. – К.; Л.: УГТ, 1998. – 191 с.

97. **Грушевський М.** Український герб // Нар. Воля (К.) – 1917. – С. 4, 101, 153.
Київський Архістратиг Архангел Михаїл.
98. **Дашкевич Я.** За стародавні традиції нового герба Києва // Знак. – 1993. – Ч. 2.
99. **Дашкевич Я.** Емблематика та символика вірменів України: Перша наук. геральд. конф. – Л., 1991. – С. 28–29.
100. **Єремєєв Г.** Герби гетьманів України / Редкол.: В.І. Книш (голова) та ін.; Худож. І.О. Клевак. – К.: УЦІММ–ПРЕС, 1998. – 55 с.: іл. – (Геральдика України). – Бібліогр.: с. 55.
101. **Замлинський В., Джеджула Ю.** Давні герби українських міст // Сіл. обрії. – 1990. – № 9. – С. 21.
102. **Климкевич Р.** Київський Архістратиг // Київ (Філадельфія). – 1956. – № 5. – С. 209–216.
Архангел Михаїл – урядовий герб м. Києва.
103. **Климовський** Медаль Януша Радзивіла як свідчення про середньовічний герб Києва // Укр. іст. журн. – 1992. – № 2. – С. 40–48.
104. **Ковалинський В.** Герб Києва // Рабочее слово. – 1991. – 18 окт. – Герби міста Києва.
105. **Ковалинський В.** Девіз у гербі // Старожитності. – 1993. – № 2.
Життя та діяльність Миколи Терещенка (1819–1903).
106. **Ковалинський В.** Защита и символ / Записала Н. Черникова // Петровна. – 2000. – 23 нояб.: іл.
Розповідь про Архістратиґа Михаїла та герб Києва.
107. **Костов Г.** Ще раз про семантику українського тризуба // Козацтво. – 1993. – № 1. – С. 54–55: іл.
Болгарський письменник-археолог, спираючись на результати власних археологічних досліджень на землях України, розглядає походження тризуба від скифсько-сарматських часів та його сакральне значення.
108. **Кохан О.** Проект герба Києва // Знак. – 1993. – Ч. 2.
109. **Кохан О.** Проект київської геральдики // Знак. – 1993. – Ч. 4.
110. **Лукомський В.К., Модзалевський В.Л.** Малороссийский гербовник. – СПб.: Изд. чернигов. дворянства; Тип. Сириус, 1914. – 214 с.
111. **Лукомський В.К., Модзалевський В.Л.** Малоросійський гербовник: [Родовий герб Скоропадських (авт. Г. Нарбут)]: Репр. – К., 1993. – С. 167–168.
112. **М[иронович] Д.** Герб Києва // Краків. Вісті. – 1943. – 24 берез.
113. **Німчук В.** Хроніка Гваніна (Гваньїні) як джерело з історії української геральдики й лексикології // Київ. старовина. – 2000. – С. 22–26: іл.
Книга італійця Олександра Гваніна (1584–1614) містить опис прапорів та гербів ряду українських міст та етнічних земель, частину їх подано як ілюстрації.
114. **Оглоблін О.** Герб міста Києва // Наука і суспільство. – 1994. – № 7–8. – С. 49–51.
115. **Однороженко О.** У справі герба міста Києва // Знак. – 1994. – Ч. 5.

116. **Панченко В.** Герб Києва // Київ. старовина. – 1994. – № 3. – С. 94–101: іл.
117. **Панченко В.О.** Гербівник міст України / Музей гетьманства, Східноєвр. дослід. ін-т ім. В.К. Липинського. – К.: Лотос; Нью-Йорк: Вид-во М.М. Коць, 1996. – 168, [1] с.: [13] арк. іл., табл. – Бібліогр. в кінці розд.
118. **Панченко В.О.** Міські та містечкові герби України. – К.: Вид. центр “Просвіта”, 2000. – 185 с.: іл.
119. **Пастернак Я.** Пояснення ТРИЗУБА, герба Великого київського князя Володимира Святого. – К.: Веселка, 1991. – 48 с.
120. **Петров Я.** Герб – тотем в житті міста Києва // Недвижимість Києва. – 2000. – № 10. – С. 18: іл.
121. **Петров Я.** Герб – тотем в житті міста Києва: Історія киев. герба // Недвижимість Києва. – 1998.. – № 4. – С. 6–7: іл.
122. **Плечко М.** Герб Києва: Геральд. розвідка // Укр. дійсність (Берлін). – 1944. – 20 черв.
123. **Полное собрание законов Российской империи: Кн. черт. и рис.: (Рис. гербов городов).** – СПб., 1845.
– Див.: *Герб Києва – арк. 29.*
124. **Портреты, гербы и печати Большой гос. книги 1672 г.** – СПб.: Изд. Археогр. ин-та, 1903.
Див. Герб київський: Фототипичний знімок – арк. 34.
125. **Постанова** Верховної Ради України «Про Державний герб України» // Голос України. – 1992. – 21 лют.
126. **Рыбаков Б.А.** Знаки собственности в княжеском хозяйстве Киевской Руси X–XI вв. // Совет. археология. – 1940. – № 6. – С. 227–257.
127. **Румянцева В.В.** Эмблемы земель и гербы городов Левобережной Украины периода феодализма. – К.: Наук. думка, 1986. – 127 с.
128. **Рум’янцева В.** Київ: Герби міста // Наука і суспільство. – 1988. – № 2. – С. 43–44.
129. **Рум’янцева В., Овсієнко О.Ф.** Про давні герби Києва: До 1500-річчя Києва // Арх. України. – 1980. – № 3. – С. 63–65.
130. **Савчук Ю.** “Орел”, “Погань” і “Михаїл-архангел”: [Про стародав. герб Києва] // Наука і суспільство. – 1993. – № 1. – С. 7.
131. **Савчук Ю.** Ось, Києве, герб твій: Київський герб як дзеркало еволюції міськ. самоврядування // Політика і культура. – 1999. – № 8. – С. 20–23.
132. **Сергійчук В.** Національна символіка України. – К.: Веселка, 1992. – 109 с.
133. **Сергійчук В.І.** Тризуб: [З історії укр. символіки] // Наука і суспільство. – 1990. – № 5. – С. 40–41.
134. **Сокульський А.** Національна символіка України. – Запоріжжя, 1993. – 103 с.
135. **Спеціальні іст. дисципліни. Геральдика. Зведений бібліогр. довід.-покажч.** / Упоряд.: М.Ф. Дмитрієнко, Л.П. Маркітан, Ю.К. Савчук, Я.О. Іщенко. – К.: НАН України Ін-т історії України; Ін-т туризму Федерації профспілок України, 1998. – Ч. 3. – 71 с.
136. **Толочко П.** Великий Держ. Герб України: [Створення і основні елементи] // Київ. старовина. – 2000. – № 5. – С. 26–28.

137. **Триzub** Володимира Великого – герб України // *Голос Охтирщини*. – 1942. – 1 берез.
138. **Щербаківський Д.** Реліквії старого київського самоврядування // *Київ та його околиця в історії і пам'ятках*. – К., 1926. – С. 218–264.

4.1. Емблематика Emblematic

139. **Верба І.** Діяльність коміс. з української емблематики в окупованому Києві (літо 1942 р.) // *Третя наук. геральд. конф.: Зб. тез повідомл. та доп.* – Л., 1993. – С. 20–22.
140. **Deluga W.** (Warszawa) Kijowskie druki emblematiczne XVII i XVIII-wiecznych wydań polsko-sławińskoyęzycznych // *Mediaevalia ukrainica: Ментальність та історія ідей*. – К., 1993. – Т. 2. – С. 69–97.
- Делюга В.** Київські польсько-латиномовні емблематичні видання ХУП–ХУПІІ ст.
141. **Ставиский В.И., Бобровский Т.А.** Клейма на голосниках XI–XII вв. из Киева // *Совет. археология*. – 1986. – № 3. – С. 249–256.

5. Прапори, штандарти Banners, standards

142. **Братко-Кутинський О.** Національні інсигнії // *Пам'ятки України*. – 1994. – № 1–2. – С. 10–14: іл.
- Матеріальні символи влади, до яких належать найрізноманітніші предмети з умовним символічним значенням (знамена, корогви тощо).*
143. **Загороднюк Л.** Покровитель Української держави та її війська // *Військо України*. – 1997. – № 7–8. – С. 48: іл.
144. **Рабинович М.Г.** Древнерусские знамена (X–XV вв.) по изображениям на миниатюрах // *Новое в археологии*. – М., 1972. – С. 38–50.
145. **Сергійчук В.** Як піднімали синьо-жовтий прапор над Києвом: [До характеристики політ. ситуації в місті] // *Молодь України*. – 1990. – 6 верес.
146. **Ферчук А.** Багряний літопис епохи: Прапори з фонду Держ. іст. музею України // *Соціаліст. культура*. – 1986. – № 1. – С. 29.

6. Епіграфіка Epigraphic

147. **Білокінь С.** Епіграфічні пам'ятки як історичне джерело і літературний жанр // *Зб. на пошану Людмили Андріївни Проценко*. – К., 2000. – С. 30–91.